

Fond obnovy a navýšenie VFR

Lídri EÚ rokovali 23.apríla o rôznych aspektoch zvládania pandémie Covid-19. Štvrtkové rokovanie sa uskutočnilo formou videokonferencie.

Predseda Európskej rady Ch. Michel povedal, že na rokovaní bola vyjadrená vôľa k spoločnému adresovaniu následkov pandémie. Situáciu sa lídri zaviazali podrobne monitorovať s úmyslom koordinácie činnosti a postupného rušenia obmedzení.

Lídri schválili balík opatrení záchranej siete pre zamestnancov, podniky a štáty v celkovom objeme 540 miliárd EÚ, ktorý bol prijatý na zasadnutí Euroskupiny 9. apríla. Vyzvali, aby bol balík sfunkčnený od 1. júna 2020.

Lídri tiež uvítali tzv. „spoločný plán obnovy“ a jeho zjednotenie s VFR. Tento fond obnovy má mať dostatočnú výšku a má byť **cielený na tie geografické časti Európy a sektory, ktoré sú najviac postihnuté.** Lídri vyzvali v tejto súvislosti Komisiu, aby čo najskôr vypracovala jeho návrh.

Šéfka Komisie U. von der Leyen zdôraznila mimoriadnosť situácie a potrebu rozhodného a spoločného postupu, inak obnova nebude symetrická a rozdiely medzi krajinami sa ďalej prehĺbia. Vyjadrila preto potešenie, že európski lídri na rokovaní poverili Komisiu návrhom spoločného postupu. Niektoré oblasti a sektory budú viac zasiahnuté a taktiež fiškálny dopad je odlišný. Niektoré štáty sú schopné poskytnúť omnoho vyššiu priamu pomoc svojim ekonomikám ako ostatné. Štátna pomoc naprieč kontinentom bola doteraz poskytnutá vo výške 1,8 bilióna eur – ale jej výška sa výrazne líši medzi členskými krajinami. Toto je podľa nej potrebné vyvážiť, aby boli zaistené rovnaké podmienky. Najprv je podľa nej potrebná náprava škôd spôsobených krízou, potom obnova, budovanie odolnosti a smerovanie ekonomik k zelenej a digitálnej transformácii. Vyjadrila presvedčenie, že existuje len jeden nástroj, ktorý je schopný tak obrovskú úlohu naplniť – a tým je spoločný európsky rozpočet jasne prepojený s fondom obnovy. Nakoniec, podstatou rozpočtu sú investície a konvergencia. **Nový VFR na ďalších sedem rokov bude musieť byť prispôbený**

novým okolnostiam. Avizovala potrebný nárast jeho výšky - súčasné odhady Komisie hovoria o potrebe navýšenia stropu vlastných zdrojov na dva alebo tri roky zo súčasných 1,2% hrubého národného dôchodku na 2% (veľkosť rozpočtu EÚ sa určuje ako percento hrubého národného dôchodku). Samotná výška bude závisieť aj od vývoja hrubého národného dôchodku, ale von der Leyen uviedla, že hovoríme nie v miliardách, ale v biliónoch. Zdroje pôjdu cez VFR a plán obnovy do členských krajín cez viaceré programy na boj proti kríze. Pomenovala štyri oblasti. **Najväčší objem bude smerovať do navýšenia podpory pre investície a reformy v členských krajinách a do kohézie.** Ďalej budú zdroje smerované do nových politík - na investície v rámci Európskeho ekologického dohovoru, digitálnej transformácie a posilnenia strategickej autonómie EÚ. Malá časť pôjde aj na zlepšenie spoločných nástrojov ako poučenie z tejto krízy. A zdroje pôjdu tiež na podporu susedných krajín a partnerov. **Je tiež v tejto súvislosti potrebné nájsť adekvátnu rovnováhu - koľko zdrojov pôjde cez úvery a koľko cez granty.**

Plán obnovy nezačne skôr ako v roku 2021. Niekoľko členských štátov sa pýtalo na možnosti premostujúcich riešení do toho obdobia. Von der Leyen vyjadrila, že o tom budú v Komisii rokovať. Podľa nej je však dôležité, že nateraz bolo zo zdrojov členských štátov a európskych inštitúcií poskytnutých 3,3 bilióna eur na stabilizovanie ekonomík, čo dáva teraz čas na prácu na novom európskom rozpočte - doplnenom o fond obnovy.

Čo sa týka časového rámca ďalších krokov - práca bude pokračovať čo najrýchlejšie. **Kolégium komisárov sa má zísť druhý, resp. tretí májový týždeň** - podľa dosiahnutého pokroku. Celý proces prebieha v dialógu s členskými krajinami.